

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS AMŽIAUS PAGRINDU DĖL ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DARBUOTOJŲ VEIKSMŲ TYRIMO

2018 m. kovo 15 d. Nr. (17)SN-264)SP-31

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2017 m. gruodžio 22 d. buvo gautas pareiškėjos R. J. (toliau vadinama ir Pareiškėja) skundas dėl galimos diskriminacijos amžiaus pagrindu dėl Šiaulių miesto savivaldybės administracijos (toliau – Savivaldybė) darbuotojų veiksmų.

Pareiškėja yra Šiaulių lopšelio-darželio „Kūlverstukas“ (toliau vadinama ir Darželis) direktorė. 2017 m. gegužės 3 d. Pareiškėjai buvo skirta drausminė nuobauda (papeikimas). Nesutikdama su paskirta nuobauda, Pareiškėja 2017 m. liepos 20 d. kreipėsi į Šiaulių miesto apylinkės teismą dėl drausminės nuobaudos panaikinimo. Atsakovas šioje byloje – Šiaulių miesto savivaldybės administracija (meras).

Skunde rašoma, kad laikotarpiu nuo 2017 m. rugpjūčio 16 d. iki 2017 m. gruodžio mėnesio pradžios, kai Pareiškėja pateikė ieškinį prieš Savivaldybės merą A. V. (toliau vadinamas ir Meru), prieš Pareiškėją prasidėjo sistemingas ir tęstinis neteisėto poveikio darymas, pasireiškiantis psichologiniu smurtu, spaudimu, šantažavimu ir atvira diskriminacija dėl amžiaus ir sveikatos. Buvo siekiama, kad Pareiškėja atsiimtų savo civilinį ieškinį teisme, taip pat „savo noru“ parašytų prašymą kuo greičiau atsistatydinti iš Darželio direktorės pareigų, nes „ateina pensinis amžius ir turiu užsiimti kita savo gražia veikla“, taip pat grasinimo forma buvo pasakyta, kad Pareiškėja turėtų „pagalvoti ir įvertinti savo sveikatą ir pagalvoti, ar jai „visa to“ reikia?“, turint galvoje pateiktą ieškinį prieš Šiaulių Merą.

2017 m. rugpjūčio 16 d. Pareiškėjos darbo vietoje apsilankė Mero pavaduotojas J. S. 2017 m. rugsėjo 29 d. J. S. buvo atvykęs kartu su Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoju G. S., vėliau, 2017 m. spalio 2 d., G. S. atvyko į Pareiškėjos darbo vietą vienas. Šių vizitų metu, Pareiškėjos teigimu, jai buvo darytas psichologinis poveikis ir grasinta atleisti. J. S. pokalbio metu, Pareiškėjos teigimu, labai aiškiai ir atvirai pasakė, kodėl Pareiškėja turi pasitraukti iš Darželio direktorės pareigų; pagrindinė priežastis buvo Pareiškėjos amžius. Kaip teigiamas pavyzdys buvo paminėta Savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėja V. D., kuri pasitraukia iš savo pareigų dėl spaudimo prieš ją. V. D., panašiai kaip pareiškėja, irgi yra vyresnio (pensinio) amžiaus.

2017 m. spalio 5 d., Šiaulių miesto savivaldybės tarybos posėdžio metu, Meras A. V. atsisveikindamas su savo pareigas paliekančia Švietimo skyriaus vedėja V. D. atvirai pasakė, kad „ji sutiko rodyti savo asmeninį pavyzdį ir sutiko palikti darbą, todėl, kad atėjo pensinis amžius“.

2017 m. gruodžio 13 d. Pareiškėjai buvo atsiųstas Mero raštas, pagal kurį Pareiškėja privalo sutikti ir dirbti pakeistomis darbo sąlygomis (terminuotai), o jokio atsakymo nedavus, ji gali būti atleista. Pagal raštą, tokios pakeistos darbo sąlygos galioja vadovams, einantiems pareigas trisdešimt ir daugiau metų.

Pareiškėja teigia, kad Šiaulių miesto meras A. V., Mero pavaduotojas J. S. ir Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas G. S. darė spaudimą, atvirai ir tiesiogiai diskriminavo ją dėl amžiaus siekiant, kad Pareiškėja pasitrauktų iš direktorės pareigų. Pareiškėja teigia, kad tai įrodo ir Mero žodžiai atleidžiant Švietimo skyriaus vedėją V. D., taigi tokie teiginiai nukreipti prieš visą vyresnio amžiaus žmonių grupę, leidžiant suprasti, kad pensinio amžiaus žmonės turi palikti darbą. Taip pat Pareiškėja nesutinka su Mero raštu, pagal kurį turėtų keistis jos darbo sąlygos.

2018 m. sausio 8 d. Tarnyboje buvo gautas Pareiškėjos prašymas dėl papildomų dokumentų prijungimo prie skundo. Šiame skundo priede buvo Pareiškėjos raštas Savivaldybės merui ir Mero atsakymas. Pareiškėja savo raštu prašė patikslinti, kuo remiantis nustatomos pakeistos darbo sąlygos, t. y. neterminuota darbo sutartis keičiama terminuota. Savivaldybės mero atsakyme pabrėžta, kad sutartis keičiama dėl Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 37, 43, 47, 48, 53, 56, 57, 58, 59, 60, 64, 68 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 5¹, 56³ straipsniais įstatymo Nr. XIII-592 (įsigaliojo nuo 2018 m. sausio 1 d.; toliau – Įstatymas XIII-592). Pagal šį įstatymą (15 straipsnio 5 dalis), valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų, kurie iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos buvo paskirti į švietimo įstaigos vadovo pareigas neterminuotai ir šio įstatymo įsigaliojimo dieną tas pareigas ėjo ilgiau kaip penkerius metus.

2018 m. sausio 12 d. Tarnyboje buvo gautas Pareiškėjos prašymas dėl papildomų faktinių aplinkybių įvertinimo ir papildomų dokumentų prijungimo prie skundo. Pareiškėja prašyme pabrėžia,

kad jai buvo taikytas spaudimas sutikti su pakeistomis darbo sąlygomis, nors, Pareiškėjos teigimu, tam nėra pagrindo. Taip pat buvo pabrėžta, kad, pagal Pareiškėjos duomenis, Savivaldybės meras nesiunčia raštų dėl darbo sąlygų pakeitimo kitiems darželiams, pavyzdžiui, Šiaulių lopšelio-darželio „Drugelis“ direktorei, nors šios darbo vadovo pareigose laikotarpis yra panašus. Pareiškėja taip pat pabrėžė, kad kai kuriems direktoriams apskritai nebus taikomas Įstatymas XIII-592 ir šie direktoriai galės eiti pareigas toliau, nors darželiams vadovauja ilgiau nei Pareiškėja.

2018 m. sausio 26 d. Tarnyboje buvo gautas Pareiškėjos elektroninis laiškas, kuriuo buvo pateikti papildomi nauji faktai ir dokumentai. Pareiškėja rašė, kad 2018 m. sausio 25 d. Savivaldybės administracijos Bendrųjų reikalų skyriaus Personalo ir vidaus administravimo poskyrio vyr. specialistė J. T. paskambino į Darželio raštinę ir pareikalavo, kad Darželio interneto tinklalapyje būtų paskelbta informacija, jog kovo 23 d. vyks konkursas Darželio direktoriaus pareigoms užimti. Pareiškėja mano, kad tokiais veiksmais yra keršijama už kreipimąsi į Tarnybą, savo rašte taip pat dar sykį kartoja informaciją, kad ne visiems direktoriams taikomos tokios (blogesnės) sąlygos, kokias numatoma taikyti Pareiškėjai.

Lygių galimybių kontrolierė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, 2018 m. sausio 11 d. raštu Nr. (17)SN-264)S-28 kreipėsi į Savivaldybės administraciją bei Savivaldybės merą A. V. ir paprašė motyvuotai paaiškinti, ar šie asmenys gali patvirtinti, kad Pareiškėjai skunde minimų pokalbių metu buvo daromas spaudimas trauktis iš užimamų Direktorės pareigų, nurodant vieną iš esminių priežasčių – Pareiškėjos amžių; paprašyta detalizuoti, dėl kokių priežasčių Pareiškėjai siūlyta trauktis iš direktorės pareigų; paprašyta pateikti duomenis apie tai, kokio amžiaus asmenys vadovauja kitiems Šiaulių miesto savivaldybės įsteigtiems darželiams; paprašyta nurodyti, kokio amžiaus Savivaldybės įsteigtų įstaigų direktoriai per pastaruosius metus pasitraukė iš savo pareigų ir dėl kokių priežasčių tai atsitiko; taip pat paprašyta informuoti, jeigu žinoma, kurie direktoriai ir dėl kokių priežasčių dar planuoja pasitraukti iš savo pareigų ateinančiais metais. Paprašyta pateikti ir kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t è:

2018 m. vasario 13 d. buvo gautas Savivaldybės mero raštas Nr. S-479 „Dėl informacijos pateikimo“. Rašte paaiškinta, kad pokalbiai tarp Pareiškėjos ir J. S. bei G. S. vyko dėl galimybių

taikos sutartimi baigti Šiaulių miesto apylinkės teisme nagrinėjamą civilinę bylą. Pareiškėja irgi buvo atvykusi pas J. S. derėtis dėl taikos sutarties, bet joks susitarimas nebuvo priimtas. Savivaldybė pabrėžė, kad pirmiau minėti pokalbiai Darželyje įvyko po to, kai teismo civilinės bylos nagrinėjimo metu paaiškėjo, kad Pareiškėja, siekdama palankaus teismo sprendimo, galimai suklastojo teismui teikiamus dokumentus. Siūlymas Pareiškėjai pasitraukti iš užimamų pareigų (nutraukti darbo sutartį šalių sutarimu) buvo susijęs ne su jos amžiumi, o su jos netinkamu pareigų atlikimu bei jos pačios interesu nutraukti civilinę bylą ir nebenagrinėti klausimo dėl galimo dokumentų klastojimo ir baudžiamosios atsakomybės taikymo. J. S., G. S. ir Pareiškėja yra Lietuvos socialdemokratų partijos Šiaulių skyriaus nariai, nurodyti pokalbiai vyko išimtinai bendrapartiečių, suinteresuotų taikiu teismo ginčo sprendimu. Savivaldybė pažymi, kad jokio Savivaldybės arba jos tarnautojų spaudimo ar diskriminacijos nei Pareiškėjos, nei kitų asmenų atžvilgiu niekada nebuvo, o tokie veiksmai yra netoleruoti.

Savivaldybės rašte pateikta informacija, kad Šiaulių miesto lopšelių-darželių vadovų amžius svyruoja nuo 41 iki 69 metų.

2017 m. gruodžio mėnesį Šiaulių miesto savivaldybės taryba priėmė sprendimą atleisti iš pareigų lopšelio darželio „Pupų pėdas“ vadovę R. K. ir lopšelio-darželio „Varpelis“ vadovę D. B. U. šalių susitarimu, išmokant 4 mėnesių atlyginimų dydžio išeitines išmokas, ir lopšelio-darželio „Rugiagėlė“ vadovę G. S. – darbuotojo iniciatyva. Visos minėtos darbuotojos atleidimo dieną buvo pensinio amžiaus.

Savivaldybė taip pat informuoja, kad per ateinančius metus, vadovaujantis Įstatymu XIII-592, planuojama atleisti iš pareigų ir konkurso būdu priimti į pareigas naujus vadovus tose švietimo įstaigose, kuriose minėto įstatymo įsigaliojimo dieną (2018 m. sausio 1 d.) tos pačios švietimo įstaigos vadovo pareigas asmuo ėjo trisdešimt ir daugiau metų. Tokių įstaigų Šiaulių mieste yra septynios. Į šią švietimo įstaigų kategoriją patenka ir lopšelis-darželis „Kūlverstukas“ (ir jo vadovė Pareiškėja).

Pagal Įstatymą XIII-592, visų savivaldybės švietimo įstaigų vadovų darbo sutartys (įskaitant ir Pareiškėjos) nuo 2018 m. sausio 1 d. tapo terminuotos. Šio įstatymo nuostatos įpareigojo darbdavį atsiklausti dabar dirbančių vadovų, ar jie sutinka toliau dirbti pakeistomis sąlygomis – esant terminuotoms darbo sutartims. Vadovaujantis šiomis įstatymo nuostatomis Pareiškėjai buvo išsiųstas pranešimas pateikti savo sutikimą ar nesutikimą dirbti pakeistomis sąlygomis. Savivaldybė pabrėžia, kad pranešimas yra susijęs su minėto įstatymo vykdymu, o ne su Pareiškėjos „įsivaizduojamu“ diskriminavimu.

Prie rašto taip pat pridėti dokumentai, susiję su drausminės nuobaudos Pareiškėjai paskyrimu, teisminiai dokumentai, taikos sutarties projektas.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Pareiškėjos darbdavys (Šiaulių miesto savivaldybė), skatindamas Pareiškėją pasitraukti iš užimamų Darželio direktorės pareigų, nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 4 punkto nuostatų, pagal kurias, įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys, neatsižvelgdamas į lytį, rasę, tautybę, pilietybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją, privalo naudoti vienodus atleidimo iš darbo ir iš valstybės tarnybos kriterijus. Taip pat buvo vertinta, ar minėtais veiksmais nebuvo pažeistos šio įstatymo 7 straipsnio 6 punkto nuostatos, pagal kurias, įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys, neatsižvelgdamas į Lygių galimybių įstatyme nurodytus draudžiamus diskriminacijos pagrindus, privalo užtikrinti, kad darbuotojas ar valstybės tarnautojas darbo vietoje nepatirtų priekabiavimo ir nebūtų duodami nurodymai diskriminuoti.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas – saugoti esmines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypatingai dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos. Konstatuotina, kad Europos Sąjungos institucijose įtvirtintas diskriminacijos draudimas ir dėl amžiaus.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali

būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėja jaučia patirianti Šiaulių miesto savivaldybės administracijos darbuotojų ir Mero spaudimą ir diskriminaciją amžiaus pagrindu. Kelių pokalbių, vykusių Darželyje (Pareiškėjos darbovietėje), metu Pareiškėja buvo skatinama atsiimti savo ieškinį teisme, pasitraukti iš pareigų. Taip pat Pareiškėja buvo verčiama pakeisti savo darbo sutarties sąlygas, t. y., neterminuotą sutartį keisti terminuota. Pažymėtina, kad, remiantis Savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 9 d. sprendimu Nr. T-380 patvirtintais Šiaulių lopšelio-darželio „Kūlverstukas“ nuostatais (toliau – Nuostatai), Darželio savininkas yra Savivaldybė (Nuostatų 6 punktą), savininko teises ir pareigas įgyvendina Savivaldybės taryba (Nuostatų 7 punktą; atstovaujamoji Savivaldybės institucija, kuriai

vadovauja tiesiogiai išrinktas Savivaldybės tarybos narys – Meras), sprendimą dėl Darželio direktoriaus priėmimo į pareigas, jo atleidimo arba atšaukimo iš jų priima Savivaldybės tarnyba (Nuostatų 26 punktą). Svarbu atkreipti dėmesį, kad Meras yra Savivaldybės tarybos narys, kuris vadovauja Savivaldybės tarybai, be to, nagrinėjamu atveju Meras siuntė raštą dėl darbo santykių sąlygų keitimo Pareiškėjai. Preziumuojama, kad šiuo atveju Meras faktiškai veikė kaip darbdavys. Be to, J. S. (asmuo dalyvavęs nagrinėjamuose pokalbiuose su Pareiškėja) yra Mero pavaduotojas ir Savivaldybės tarybos narys, pokalbių metu perdavęs informaciją apie Mero priešišumą Pareiškėjai. Dėl to tyrimo metu vertinti tiek Mero veiksmai, tiek Pareiškėjos pokalbiai su J. S. ir G. S.

Pabrėžtina, kad lygių galimybių kontrolierė vertina tik galimus diskriminacijos veiksmus amžiaus pagrindu pateiktoje situacijoje, bendro spaudimo ir kitų galimai neleistinų veiksmų, nesusijusių su diskriminacijos veiksmais (kaip jie apibrėžti Lygių galimybių įstatyme), lygių galimybių kontrolierė neturi kompetencijos vertinti.

Pareiškėjos teigimu, pokalbio su J. S. ir G. S., vykusio 2017 m. rugsėjo 29 d. Pareiškėjos darbo vietoje, metu labai aiškiai ir atvirai buvo pasakyta, kad ji turi pasitraukti iš savo pareigų, nes jau yra pensinio amžiaus. Kaip teigiamas pavyzdys buvo pateikta Savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėja V. D., kuri pasitraukė iš savo pareigų, nes neatlaikė spaudimo ir jau buvo pensinio amžiaus. Minėtas pokalbis yra įrašytas; prie skundo buvo pateikta pokalbio transkripcija. Šio pokalbio metu J. S. sako: „ateina tas pensinis amžius, ir kam besinervinti, čia aš... Išsiskirti reikia ir užsiimsite gražia savo veikla [...]“.

Vertinant bendrą nagrinėjamo pokalbio ir kitų pokalbių kontekstą, pabrėžtina, kad J. S. su G. S. siūlo Pareiškėjai pasitraukti iš direktorės pareigų taikiai, nes Savivaldybės meras prieš ją yra nusiteikęs priešiški. Visų pokalbių metu amžius minimas tik vienoje vietoje, netiesiogiai, kalbant apie kitą Savivaldybės darbuotoją, kuri neseniai pasitraukė iš einamų pareigų (Švietimo skyriaus vadovė). Kitose pokalbio vietose kartojama, kad Meras yra nusiteikęs priešiški ir planuoja rasti būdą atleisti Pareiškėją. Iš pokalbio konteksto galima suprasti, kad Meras nusiteikęs priešiški dėl teismo ginčo tarp Mero ir Pareiškėjos, o ne dėl Pareiškėjos „netinkamo“ amžiaus. Tai patvirtina ir pirmojo pokalbio, įvykusio 2017 m. rugpjūčio 16 d., tarp Pareiškėjos ir J. S., pradžia, kurios metu J. S. sako: „atvažiavau dėl Jūsų to skundo“. Ir viso pokalbio metu buvo kalbama tik apie ieškinį teismui ir dėl to kilusį konfliktą su Savivaldybės meru, siūloma „nekariauti“, atsiimti ieškinį, o po to pasiūlyta ir trauktis iš pareigų savo noru.

Pažymėtina, kad pati Pareiškėja skunde pabrėžia, jog, pagal jos turimus duomenis, Savivaldybės administracijos tarnautojai ir Meras tokio išskirtinio dėmesio nerodo kitiems ikimokyklinio ugdymo įstaigų direktoriams, kurie netgi yra vyresni už Pareiškėją. Tą pačią

informaciją Pareiškėja kartoja savo 2018 m. sausio 11 d. prašyme (Tarnyboje gautas 2018 m. sausio 12 d.). Šiame rašte Pareiškėja pabrėžia, kad, jos turimais duomenis, Savivaldybės meras nesiuočia jokių raštų dėl darbo santykių termino nustatymo ir reikalavimo sudaryti terminuotą darbo sutartį kito darželio (Šiaulių lopšelio-darželio „Drugelis“) direktorei, nors ji vadovauja darželiui ilgiau nei Pareiškėja. Be to, Pareiškėja pateikia informaciją, kad 2018 m. sausio 8 d. įvyko Šiaulių ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų pasitarimas, kurio metu buvo pateikta Savivaldybės nuomonė, kad pasikeitusios Švietimo įstatymo nuostatos (pakeistos Įstatymu XIII-592) nebus taikomos keliems švietimo įstaigų vadovams, tarp kurių yra ir lopšelio-darželio „Žirniukas“ direktorė, kuriai, Pareiškėjos teigimu, yra sukakę 66 metai ir kuri dirba vadove daugiau nei 35 metai, taigi ši darželio vadovė yra panašaus amžiaus kaip ir Pareiškėja, o pareigas užima panašų laikotarpį. Darytina išvada, kad Pareiškėjos amžius negali būti tiesiogiai siejamas su skundžiamais Pareiškėjos atžvilgiu galimai atliktais veiksmais, kadangi kitiems Šiaulių miesto lopšelių-darželių pensinio amžiaus vadovams tokie veiksmai nebuvo taikomi.

Išskirtinis dėmesys Pareiškėjai ir skatinimas pasitraukti pasireiškia ir tuo, jog 2018 m. sausio 26 d. Tarnybai pateiktoje papildomoje informacijoje nurodyta, kad 2018 m. sausio 25 d. buvo pareikalauta, kad Darželio interneto tinklalapyje būtų paskelbta informacija dėl skelbiamo konkurso užimti Darželio direktoriaus pareigas. Ši informacija nebuvo derinta su Pareiškėja, be to, skelbiamas konkursas ir kito darželio („Berželis“) direktoriaus pareigoms užimti. Dabartinė darželio „Berželis“ direktorė yra 69 metų amžiaus, eina pareigas 35–36 metus.

Vertinant visą išdėstytą informaciją, darytina išvada, kad Šiaulių miesto lopšelių-darželių direktoriams yra taikomas skirtingos darbo sąlygos – vieniems taikomos lengvatinės sąlygos ir teigiama, kad nebus taikomos naujos Švietimo įstatymo nuostatos, kitiems (šiuo atveju – Pareiškėjai) įvairiais būdais siūloma pasitraukti iš pareigų, jos neterminuota darbo sutartis keičiama į terminuotą, ir kt. Manytina, kad šiuo atveju spaudimas ir skatinimas pasitraukti Pareiškėjai kyla ne dėl diskriminacijos amžiaus pagrindu, bet dėl ankstesnių teisminių ginčų ir konfliktų su Savivaldybe ir jos meru, kadangi blogesnės sąlygos (skubama keisti darbo sutarties sąlygas, organizuoti konkursą dėl Darželio direktoriaus pareigų, spaudimas ir siūlymai trauktis iš pareigų kuo greičiau) taikomos individualiai Pareiškėjai, bet ne kitiems panašaus amžiaus švietimo įstaigų vadovams. Tai patvirtina ir pati Pareiškėja, savo skundo tekste nurodydama, kad ją išskyrė iš kitų Savivaldybės įsteigtų lopšelių-darželių direktorių, kurių amžius panašus arba net didesnis ir kurie dirba savo pareigose panašų laikotarpį, bet kitiems direktoriams nėra taikomas spaudimas ir nėra rodomas „išskirtinis dėmesys“.

Pabrėžtina, kad remiantis Įstatymo XIII-592, kuriuo keičiamas Švietimo įstatymas, 15 straipsniu („Baigiamosios nuostatos“) Savivaldybė planuoja atleisti iš pareigų ir konkurso būdu priimti į pareigas naujus vadovus tose švietimo įstaigose, kuriose įstatymo įsigaliojimo dieną (2018 m. sausio 1 d.) tos pačios švietimo įstaigos vadovo pareigas asmuo yra ėjęs trisdešimt ir daugiau metų. Ši nuostata numatyta Įstatymo XIII-592 15 straipsnio 5 dalies 1 punkte: „Valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų, kurie iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo paskirti į švietimo įstaigos vadovo pareigas neterminuotai ir šio įstatymo įsigaliojimo dieną tos švietimo įstaigos vadovo pareigas ėjo ilgiau kaip penkerius metus, vieši konkursai švietimo įstaigos vadovo pareigoms eiti turi būti įvykdyti ne vėliau kaip iki 2019 m. sausio 1 d. – asmenims, kurie šio įstatymo įsigaliojimo dieną tos pačios švietimo įstaigos vadovo pareigas ėjo trisdešimt ir daugiau metų“. Pagal turimus duomenis, Pareiškėja patenka į šią kategoriją – eina Darželio direktorės pareigas daugiau nei 30 metų, taigi, manytina, kad veiksmai, kurių ėmėsi Savivaldybė – naujo konkurso organizavimas, sutarčių keitimas, – galėtų būti pagrįsti ir nepriskiriami prie neteisėto spaudimo, be to, nepriskiriami prie diskriminacijos amžiaus pagrindu veiksmų. Toks traktavimas yra taikomas visiems 30 metų ar daugiau pareigas einantiems švietimo įstaigų direktoriams, taigi šiuo atveju aktualus ne amžiaus pagrindas, o darbo tose pareigose stažas. Tokio paties amžiaus, bet trumpesnę laikotarpį direktoriaus pareigas Darželyje atliekantis asmuo, remiantis Įstatymo XII-592 15 straipsnio 5 dalies nuostatomis, pareigas galėtų eiti ilgiau, t. y. konkursas privalėtų būti surengiamas iki 2020 m., 2021 m. ar 2022 sausio 1 d. (priklausomai nuo darbo direktoriaus pareigose trukmės). Pažymėtina, kad remiantis Pareiškėjos pateikta dokumentine medžiaga (tarp jos, ir laikraščio „Etaplius“ iškarpa – straipsnis apie V. D. atleidimą) neįmanoma objektyviai įrodyti, jog buvo priekabiauta dėl amžiaus arba buvo duoti nurodymai diskriminuoti amžiaus pagrindu.

Remiantis tuo, kas išdėstyta pirmiau, darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju Savivaldybė nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 4 punkto nuostatų, t. y. taikė vienodas atleidimo sąlygas amžiaus pagrindu; taip pat nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 6 punkto nuostatų, t. y. spaudimas ir priekabiavimas prie Pareiškėjos vykdytas ne dėl amžiaus, o dėl teismo konflikto su Savivaldybės meru dėl drausminės nuobaudos taikymo.

Atkreiptinas dėmesys, jog Lygių galimybių įstatymo 7 str. 8 punkte darbdaviui numatyta pareiga imtis priemonių, kad darbuotojas, valstybės tarnautojas, pateikęs skundą dėl diskriminacijos ar dalyvaujantys byloje dėl diskriminacijos, jų atstovas ar asmuo, liudijantys ir teikiantys paaiškinimus dėl diskriminacijos, nebūtų persekiojami ir būtų apsaugoti nuo priešiško elgesio ar neigiamų pasekmių. Remiantis šia įstatymo nuostata, Pareiškėjos darbdavys privalo užtikrinti, kad ji

nebūtų persekiojama ir būtų apsaugota nuo priešiško elgesio ar neigiamų pasekmių dėl skundo dėl diskriminacijos pateikimo Tarnybai.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 14 straipsniu, 15 straipsniu ir 29 straipsnio 2 dalies 5 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Pripažinti Pareiškėjos skundą nepagrįstu, nes nepasitvirtino jame nurodyti pažeidimai.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją, Savivaldybės administraciją ir Savivaldybės merą.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė